

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Doktorský studijní program: Preventivní medicína

Kandidát: doc. MUDr. Jozef Rosina

Název práce: Rizikové faktory zhoubných novotvarů kůže a možnosti jejich prevence

Oponent: doc. MUDr. Karel Dohnal, CSc.

Aktuálnost tématu:

V České republice se během posledních desítek let několikanásobně zvýšila incidence zhoubných novotvarů kůže. Podobná situace je i v dalších zemích a maligní melanom se stává celosvětovým problémem.

Cíl práce:

- 1/ Pomocí vhodných epidemiologických metod vyhodnotit, jak souvisí degradace ozónové vrstvy v atmosféře Země s nárůstem incidence maligního melanomu.
- 2/ Posoudit důležitost jednotlivých rizikových faktorů
- 3/ Porovnat výsledky studie se zahraničními údaji

Metodika:

V první části studie byl sledován vztah mezi klesajícím množstvím ozónu v atmosféře Země nad územím České republiky v letech 1970 – 2004. Použity byly údaje Solární a ozónové laboratoře ČHMÚ v Hradci Králové a statistické údaje Národního onkologického registru. Studie případů a kontrol byla použita k určení síly jednotlivých rizikových faktorů. Ta byla vyjádřena odhadem relativního rizika. Aplikována byla metoda mnohorozměrné analýzy dat, která zahrnovala zejména rizikové faktory fenotypické, genotypické, genetické, anamnestické a behaviorální – celkem 15 nezávislých proměnných. Při tak velkém počtu vstupujících proměnných je velmi obtížné vytvořit model, který by pracoval se všemi faktory najednou. Proto byla vytvořena maximální varianta, do které jednotlivé faktory postupně vstupovaly.

Formální stránka práce, jazyková úroveň:

Předložená práce splňuje všechny požadavky po formální stránce, tabulky i grafy jsou provedeny po technické i obsahové stránce na vysoké úrovni, jsou jasné a srozumitelné. Jazykový projev a stylistika mají výbornou úroveň, v textu jsou ojedinělé překlepy.

Práce má 79 stran, přehled literatury obsahuje 135 odkazů, vlastních publikací vztahujících se k problematice UV záření je 10 z toho 3 s IF. V práci je 17 obrázků a grafů a 4 tabulky. Nejvýznamnější publikací je článek *Immunological response in the mouse melanoma model after local hyperthermia* v časopise *Physiological Research* s IF 2,093.

Přínos pro rozvoj vědního oboru a aplikace v praxi:

Souvislost mezi expozicí slunečnímu záření a vznikem maligního melanomu kůže je dostatečně prokázána. V podmínkách ČR však dosud neproběhla žádná studie, která by detailně určila závažnost – sílu jednotlivých rizikových faktorů.

Mezi velmi cenné výsledky této studie, získané zpracováním dotazníkového šetření, je zjištění, že vystavení slunečnímu záření při práci představuje závažnější rizikový faktor ve

srovnání s aktivním opalováním. Je nutné zohlednit tuto okolnost jako součást požadavků na bezpečnost práce.

Autor upozorňuje, že kromě vlivu ztenčující se ozónové vrstvy na nárůstu incidence maligního onemocnění kůže se zde uplatňuje i další globální faktor – globální oteplování. Při něm se zvětšuje počet slunečních dní a tím i větší možnost expozice slunečnímu záření.

Za povšimnutí stojí i názor, že ochranné krémy sice brání pronikání UV B, některé i UV A záření a tím především zabrání spálení kůže, ale přesto dochází k poškození kůže.

Z preventivních opatření je zřejmě nejdůležitější zabránit nadměrné expozici slunečnímu záření v dětství, kojenci by neměli být přímému slunečnímu záření vystavováni vůbec.

Sekundární prevenci se u nás zabývají především dermatologové, příkladem těchto aktivit je například Melanomový den.

Jak je u nás prováděna prevence primární, jsou zde praktičtí lékaři pro děti a dorost dostatečně účinnou složkou?

Bylo by dobré inspirovat se programy primární prevence aplikovanými např. v Austrálii? Který program by byl vhodný do našich podmínek?

Předpoklady k samostatné vědecké práci:

Disertační práce potvrdila, že autor je schopen samostatné vědecké práce, předložil studii, která přinesla řadu nových poznatků týkajících se rizikových faktorů maligních onemocnění kůže v podmínkách České republiky.

Doporučení:

Po posouzení kvality práce, předložených publikací a vzhledem ke splnění stanovených cílů doporučuji předloženou práci jednoznačně k obhajobě a navrhuji udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 3. června 2008

